

Міністерство освіти і науки України

**Харківський державний університет
харчування та торгівлі**

Кафедра міжнародної економіки

Н.Л. САВИЦЬКА, В.О. КОЗУБ, О.І. ПЕЧЕНКА

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БІЗНЕС

Методичні рекомендації і завдання з організації самостійної та індивідуальної роботи студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 8.03050301 «Міжнародна економіка»

**Харків
2015**

УДК 339.923:061.1ЄС(075.8)
ББК 664.4(0),4

Авторський колектив:
Н.Л. Савицька, В.О. Козуб, О.І. Печенка

Рецензенти:
канд. екон. наук, проф. Л.М. Яцун
канд. екон. наук, проф. Н.Г. Ушакова

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки, протокол № 6 від «20» листопада 2015 року

Схвалено навчально-методичною комісією економічного факультету, протокол № 4 від «25» листопада 2015 року

Європейський бізнес: методичні рекомендації і завдання з організації самостійної та індивідуальної роботи студентів денної та заочної форми навчання спеціальності «Міжнародна економіка» / Н. Л. Савицька, В. О. Козуб, О. І. Печенка. – Харків: «Видавництво «Форт», 2015. – 34 с.

Методичні рекомендації і завдання з організації самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисципліни «Європейська інтеграція» містять анотації до тем курсу, перелік навчальних завдань і форм контролю знань по кожній темі, список основних питань теми, питання для самоконтролю і самоперевірки знань, індивідуальні завдання, теми рефератів, теми для огляду періодичної літератури, тестові завдання і перелік літературних джерел для самостійного вивчення курсу.

УДК 339.923:061.1ЄС(075.8)
ББК 664.4(0),4

© Савицька Н.Л., Козуб В.О.,
Печенка О.І., 2015

© Харківський державний університет
харчування та торгівлі, 2015

ВСТУП

Сучасний економічний розвиток відкриває і нові можливості: глобалізація бізнесу і повсюдне поширення інформаційно-комунікаційних технологій істотно спрощує вихід компаній за межі їх національних юрисдикцій, дозволяє активно включитися в підприємницьку діяльність індивідуальним господарюючим суб'єктам, які можуть бути як приватними інвесторами, так і власниками некорпоративних форм організації бізнесу. Крім того, моделі партнерства в рамках міжнародних ділових операцій здатні допомогти в запозиченні передових зарубіжних технологій та управлінського досвіду, так само як і в залученні іноземного капіталу для реалізації бізнес-проектів на території України. Відповідно, ретельно зважений, осмислений підхід до форм і методів ведення міжнародного, особливо європейського бізнесу вітчизняними підприємцями міг би розширити можливості і фінансові результати діяльності українських компаній, яким є що запропонувати не тільки внутрішнім, але й зовнішнім споживачам.

Мета викладання дисципліни «Європейський бізнес» полягає у формуванні у студентів знань теоретичних основ ведення європейського бізнесу, сучасних норм та правил його здійснення, вмінь та навичок орієнтування у сучасному стані та тенденціях розвитку європейського бізнесу.

Завдання дисципліни – формування у студентів комплексного бачення про структуру та принципи функціонування європейського бізнесу; вивчення системи регулювання європейського бізнесу та моделей його взаємодії з державами Європи; вивчення особливостей функціонування європейського бізнесу в різних секторах економіки; вивчення особливостей використання електронної комерції в європейському бізнесі; надання знань про професійну культуру бізнесової діяльності в країнах Європи; надання знань у сфері аналізу перспектив та оцінки наслідків ведення європейського бізнесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- основи корпоративної культури, особливості міжкультурних комунікацій, основні професійні назви і терміни, пов'язані з дисципліною;
- основні джерела інформації про суб'єктів та середовище європейського бізнесу, суб'єктно-об'єктну структуру європейського бізнесу, нормативно-правову базу, що регламентує діяльність суб'єктів європейського бізнесу;
- систему регулювання європейським бізнесом, її структуру, теоретичні аспекти, закономірності і сучасні тенденції її розвитку;

- параметри системи відносин у зовнішньому і внутрішньому середовищі європейського бізнесу, чинники, що визначають розвиток європейського бізнесу;

вміти:

- вести конструктивну дискусію, аналізувати інформацію, аргументувати свою позицію;

- здійснювати пошук іноземних джерел інформації по заданій проблематиці з використанням ключових професійних назв і термінів іноземною мовою;

- здійснювати пошук інформації в різних джерелах інформації, збирати і обробляти первинну інформацію, необхідну для кількісного та якісного аналізу діяльності суб'єктів європейського бізнесу;

- здійснювати факторний аналіз напрямків діяльності суб'єктів європейського бізнесу, аналізувати вплив зовнішнього і внутрішнього середовища на функціонування суб'єктів європейського бізнесу;

- систематизувати отримані в результаті кількісного та якісного аналізу результати і на їх основі давати прогностичні оцінки;

- проводити системний аналіз діяльності суб'єктів європейського бізнесу.

Самостійна та індивідуальна робота студентів з дисципліни «Європейський бізнес» складається з:

- ознайомлення з основними поняттями тем;

- вивчення рекомендованих літературних джерел;

- огляду періодичної літератури з конкретних питань тем;

- складання структурно-логічної схеми тем, що вивчаються;

- підготовки опорного конспекту та схематичного зображення

окремого матеріалу;

- складання порівняльних таблиць;

- відповідей на запропоновані тестові завдання;

- розгляд запропонованих кейсів за окремими темами курсу.

Змістовний модуль 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА РЕГУЛЮВАННЯ

ЄВРОПЕЙСЬКОГО БІЗНЕСУ

Тема 1. Загальна характеристика європейського бізнесу

Анотація

Інтернаціоналізація, як основний напрям розвитку сучасного підприємництва. Причини та виклики інтернаціоналізації. Загальна характеристика теоретичних основ міжнародної підприємницької діяльності. Чинники зовнішнього середовища та їх значення у прийнятті рішень в європейському бізнесі. Моделі європейського бізнесу.

Сутність і мотивація європейського бізнесу. Основні суб'єкти європейського бізнесу. Види європейського бізнесу. Умови розвитку та порівняльна характеристика форм європейського бізнесу.

Навчальні завдання:

- визначити інтернаціоналізацію, як основний напрям розвитку сучасного підприємництва;
- навести причини та виклики інтернаціоналізації;
- надати загальну характеристику теоретичних основ міжнародної підприємницької діяльності;
- розглянути чинники зовнішнього середовища та їх значення у прийнятті рішень в європейському бізнесі;
- визначити сутність і мотивацію європейського бізнесу;
- класифікувати основні суб'єкти європейського бізнесу;
- охарактеризувати види європейського бізнесу;
- визначити умови розвитку європейського бізнесу;
- провести порівняльну характеристику форм європейського бізнесу.

Форми контролю:

- 1) розбір конкретних ситуацій;
- 2) тестування;
- 3) усне чи письмове опитування;
- 4) схематичне зображення матеріалу.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Скласти опорний конспект лекцій за темою згідно структури:

1. Інтернаціоналізація, як основний напрям розвитку сучасного підприємництва.
2. Причини та виклики інтернаціоналізації.
3. Загальна характеристика теоретичних основ міжнародної підприємницької діяльності.
4. Чинники зовнішнього середовища та їх значення у прийнятті рішень в європейському бізнесі.
5. Сутність і мотивація європейського бізнесу.
6. Основні суб'єкти європейського бізнесу.
7. Види європейського бізнесу.
8. Умови розвитку та порівняльна характеристика форм європейського бізнесу.

2. Підготувати відповіді на контрольні питання:

1. Наведіть визначення інтернаціоналізації, як основного напрямку розвитку сучасного підприємництва;
2. Наведіть причини інтернаціоналізації.
3. Надайте загальну характеристику теоретичних основ міжнародної підприємницької діяльності.
4. Які чинники зовнішнього середовища впливають на прийняття рішень в європейському бізнесі?
5. У чому полягає сутність європейського бізнесу?
6. Наведіть класифікацію основних суб'єктів європейського бізнесу.
7. Охарактеризуйте види європейського бізнесу.
8. Визначте умови розвитку європейського бізнесу.
9. Проведіть порівняльну характеристику форм європейського бізнесу.

3. Зробити огляд періодичної літератури за темами:

- «Виникнення і розвиток ідеї європейської інтеграції з кінця XIX ст. до середини XX ст.».
- «Роль плану Бейена у заснуванні Європейського економічного співтовариства».
- «Значення німецько-французького партнерства для процесу європейської інтеграції».
- «Сутність плану Шумана».
- «Ефективність створення внутрішнього ринку».
- «Нова стратегія здійснення правового зближення країн в межах внутрішнього ринку».

4. Обрати правильну відповідь

1. До чинників європейської інтеграції можна віднести:

- а) прагнення економічного добробуту як гарантії демократії;
- б) забезпечення безпеки і миру;
- в) створення спільного ринку;
- г) посилення європейського потенціалу та прагнення до самоутвердження у відносинах з супердержавами;
- д) все з вищенаведеного;
- е) відповіді б) і г) є вірними.

2. Митний союз – це та сходінка економічної інтеграції, коли усуваються будь-які обмеження на взаємну торгівлю, запроваджується спільна система тарифів та квот по відношенню до третіх країн, а також скасовуються обмеження на переміщення товарів, послуг, капіталу і робочої сили: Так / Ні?

3. Як з характеристик європейської інтеграції не є вірною:

- а) європейська інтеграція – це процес без чітко встановлених взірців чи остаточно визначеного кінцевого стану;
- б) не існує антагонізму між процесом європейської інтеграції та національним суверенітетом держав;
- в) процес європейської інтеграції ґрунтується на розмаїтті політичних, економічних та суспільних чинників;
- г) кінцевою метою європейської інтеграції є побудова спільного ринку;
- д) всі відповіді є невірними.

4. Яке з тверджень про Європейський Союз можна вважати вірним:

- а) поняття Євросоюз є результатом переговорів глав держав та урядів ЄС на початку 90-х років;
- б) договір про Європейський Союз набув чинності у 1997 році в результаті підписання Амстердамського договору;
- в) для Європейського Союзу властиве поєднання двох форм: інтеграції та співробітництва між державами;
- г) Європейський Союз є абсолютно абстрактним поняттям.
- д) відповіді а) і в) є вірними.

5. Що з перерахованого нижче відноситься до видів діяльності Співтовариства:

- а) гармонізація кримінального законодавства;
- б) захист прав споживачів;
- в) політика зайнятості;
- г) політика в галузі співробітництва з країнами, що розвиваються;
- д) всі відповіді є вірними.

6. Якщо норма права країни-члена суперечить правовій нормі Співтовариства, то:

- а) застосовується норма, яка була прийнята раніше;
- б) норми Співтовариства є лише міжнародними правами і, таким чином, мають меншу силу;
- в) національна норма переважає до того часу, поки немає іншого рішення Європейського Суду;
- г) норма права ЄС є пріоритетною і переважає національну норму, навіть положення національної конституції, які суперечать їй.

7. Коли говорять про *acquis communautaire*, мають на увазі:

- а) юридичний термін, який широко використовується в межах ЄС але не має офіційного визначення;
- б) суму всього, що було створено за час існування Європейського Співтовариства і має сприйматися новими країнами, що вступають, як факт, тобто не може бути усунено шляхом переговорів;
- в) всі рішення Європейського Співтовариства підпадають під поняття *acquis communautaire*;

8. Основною ознакою вищої форми економічної інтеграції є:

- а) ліквідація обмежень на взаємну торгівлю;
- б) єдність економічної та фінансової політики;
- в) усунення обмежень на рух виробничих факторів (капіталу і робочої сили);
- г) запровадження спільних норм і стандартів.

Тема 2. Інституціональне забезпечення європейського бізнесу в різних секторах економіки

Анотація

Система міжнародних інститутів, що формують міжнародне правове середовище європейського бізнесу: Європейський Союз (ЄС). Законодавство та законодавчі акти країн ЄС.

Координація дій країн Європи в різних секторах економіки. Промислова та підприємницька політика ЄС. Принципи, форми єдиної сільськогосподарської (аграрної) політики ЄС. Проблеми співробітництва країн Європи в енергетиці, транспорті, рибальстві та інших сферах бізнесу. Особливості регулювання та засади європейської конкурентної політики. Система непрямого та прямого оподаткування в ЄС.

Інституціональне забезпечення науково-технологічної політики. Інноваційна політика ЄС на сучасному етапі його розвитку, нові пріоритети та загальні аспекти змін в інноваційній сфері.

Сутність та принципи Спільної торговельної політики ЄС. Етапи формування внутрішнього ринку та розробка відповідної політики. Митний союз як основа формування єдиної зовнішньоторговельної політики. Міжнародна торговельна політика ЄС. Особливості регулювання політики допомоги з розвитку.

Навчальні завдання:

- розглянути Європейський Союз (ЄС), як міжнародний інститут, що формує міжнародне правове середовище європейського бізнесу;
- визначити місце та роль європейських органів та інститутів у виконанні завдань ЄС;
- розглянути склад і повноваження органів та інститутів Європейського Союзу;
- виявити відмінності між функціями та завданнями окремих органів та інститутів ЄС;
- проаналізувати склад та принципи призначення службовців до європейських органів;
- визначити об'єкт, мету та форми політик ЄС в різних секторах економіки;
- розглянути основні напрями здійснення спільних політик в різних секторах економіки;
- визначити механізми взаємодії спільної промислової політики з іншими спільними політиками ЄС;
- надати принципи, форми єдиної сільськогосподарської (аграрної) політики ЄС;
- розглянути систему підтримки цін на ринку сільськогосподарської продукції ЄС;
- визначити проблеми співробітництва країн Європи в енергетиці, транспорті, рибальстві та інших сферах бізнесу;
- визначити особливості регулювання та засади європейської конкурентної політики;
- дослідити систему непрямого та прямого оподаткування в ЄС;

Форми контролю:

- 1) розбір конкретних ситуацій;
- 2) тестування;
- 3) усне чи письмове опитування;
- 4) схематичне зображення матеріалу.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Скласти опорний конспект лекцій за темою згідно структури:

1. Система міжнародних інститутів, що формують міжнародне правове середовище європейського бізнесу: Європейський Союз (ЄС).
2. Законодавство та законодавчі акти країн ЄС.
3. Координація дій країн Європи в різних секторах економіки. Промислова та підприємницька політика ЄС.
4. Принципи, форми єдиної сільськогосподарської (аграрної) політики ЄС. Система підтримки цін на ринку сільськогосподарської продукції ЄС.
5. Проблеми співробітництва країн Європи в енергетиці, транспорті, рибальстві та інших сферах бізнесу.
6. Особливості регулювання та засади європейської конкурентної політики.
7. Система непрямого та прямого оподаткування в ЄС.

2. Підготувати відповіді на контрольні питання:

1. Назвіть основні інституції Європейського Союзу.
2. Визначить компетенції основних інституцій ЄС.
3. Вкажіть джерела формування бюджету ЄС.
4. Порівняйте відповідні інституції Європейського Союзу та будь-якої федеральної держави (наприклад, США).
5. Поясніть роль Європейської Комісії в процесі ухвалення рішень Спільноти.
6. Які функції виконує Європейський Парламент?
7. Які функції виконує Європейська Комісія?
8. Визначте сфери діяльності Комісії та її Генеральних Директорів.
9. Охарактеризуйте діяльність Ради міністрів ЄС.
10. Яким чином формується Європейський Парламент?
11. Назвіть повноваження та права Європарламенту.
12. Чим відрізняються механізми роботи Європейського та будь-якого національного парламентів?
13. Чим відрізняється робота Ради Міністрів ЄС від роботи аналогічного органу будь-якої держави ?
14. Поясніть роль Європейського Суду в процесі європейської інтеграції.
15. Який склад має Європейський суд? В чому полягає його організація та порядок діяльності?
16. Які функції покладені на Європейську раду?

17. Коли й з якою метою був заснований Європейський центральний банк?

18. Назвіть основні дорадчі органи Європейського Союзу та визначить їх повноваження.

19. Як спільна промислова політика взаємодіє з іншими спільними політиками ЄС?

20. Чи вплинув спільний ринок Спільноти на реструктуризацію та конкурентність європейської промисловості?

21. Яким чином ЄС допомагає малим і середнім підприємствам пристосуватися до умов єдиного ринку?

22. Окресліть основні завдання енергетичної політики ?

23. Як досягається енергетична безпека країн-членів ЄС?

24. Назвіть основні види науково-дослідної діяльності Спільноти.

25. Чи є взаємозв'язок між єдиним ринком товарів і єдиним ринком транспортних послуг ЄС?

26. Дайте характеристику механізму управління спільною сільськогосподарською політикою ЄС.

3. Зробити огляд періодичної літератури за темами:

- «Заснування та діяльність Європейського центрального банку».

- «Зміст діяльності окремих органів та інститутів Співтовариства».

- «Відмінність органів ЄС від національних урядових органів країн-членів»

- «Аналоги органів та інститутів Співтовариства в структурі національного уряду.

- «Вплив процесу розширення ЄС на геополітичну ситуацію на європейському континенті».

- «Заходи мінімізації можливих негативних наслідків і максимального використання позитивних моментів розширення ЄС».

- «Інтеграція країни до ЄС в контексті формування загальноєвропейської системи безпеки».

4. Обрати правильну відповідь

1. Рада Європи

а) була заснована 5 травня 1949 р. у Лондоні;

б) є установою Європейського Союзу;

в) це Європейська частина НАТО;

г) була оригінальною ініціативою Європейської народної партії.

2. Що з перерахованого нижче не має статус органу Європейського Співтовариства?

а) Європейський Парламент;

- б) Європейська Комісія;
- в) Європейський Центральний Банк;
- г) Європейський Суд;
- д) Рахункова Палата.

3. *Яка з інституцій ЄС виконує функції виконавчого органу?*

- а) Рада Міністрів;
- б) Європейський Парламент;
- в) Європейська Комісія;
- г) Суд ЄС.

4. *Які з перерахованих повноважень не відносяться до повноважень Європейського Парламенту?*

- а) дорадчі та контрольні повноваження;
- б) бюджетні;
- в) надання згоди на вступ до ЄС;
- г) виключні повноваження на законотворчу діяльність;
- д) процедура вироблення спільної позиції у сфері валютного союзу;

5. *Хто призначає членів Європейської Комісії?*

- а) Президент Комісії після затвердження Європейським Парламентом;
- б) Президент Європейського Парламенту і Президент Ради Європи;
- в) діючий Президент Ради Європи і Президент Європейської Комісії;
- г) уряди країн-членів після затвердження Європейським Парламентом і загального затвердження Президентом Комісії.

6. *Координація політики національних країн-членів ЄС є прерогативою:*

- а) Європейського Парламенту;
- б) Ради ЄС;
- в) Європейської Комісії;
- г) Ради Європи.

7. *Згідно з чинним принципом ротації зміна головної в Європейській Раді країни-члена:*

- а) відбувається щороку;
- б) послідовність визначається в алфавітному порядку;
- в) не допускається безперервне почергове головування в Раді трьох «малих» держав;
- г) відбувається почергове головування однієї з «малих» та «великих» держав.

8. *Яке з наведених тверджень не є вірним:*

- а) Рада ЄС є одночасно органом Співтовариства і своєрідним форумом;

б) всі рішення Ради ЄС приймаються простою більшістю голосів від кількості її членів;

в) Комітет постійних представників займає ключове становище в процесі ухвалення рішень;

г) більшість рішень, що ухвалюється Радою ЄС, готується на рівні робочих груп, підпорядкованих КПП.

9. Оцініть правильність наступних тверджень:

а) президент Європейської Комісії призначається за спільною згодою урядів країн-членів;

б) комісари ЄС приймають рішення згідно з існуючими нормативними документами та інструкціями до договорів ЄС;

в) загальна компетентність та незалежність – основні критерії вибору членів Комісії;

г) Президент Комісії призначає інших членів Комісії;

д) кожний комісар приймає рішення відповідно до сфери своєї компетентності та повноважень;

е) розширення Євросоюзу зумовлює проблему розподілу портфелів повноважень;

ж) генеральні директорати забезпечують ефективне та результативне функціонування Комісії;

з) кількість генеральних директоратів відповідає кількості членів Комісії (комісарів).

10. Оскільки Європейська Комісія має виняткове право на законодавчу ініціативу, це означає, що:

а) інші органи ЄС не мають права втручатись в її роботу, чи обговорювати прийняті нею рішення;

б) Рада ЄС без офіційної пропозиції Комісії, як правило, не може ухвалити жодного правового акту;

в) Рада ЄС не може відхилити запропоновану Комісією пропозицію;

г) Комісія висуває ініціативи лише керуючись власною позицією не вдаючись до консультацій науковців чи експертів з національних органів управління.

11. Договір ЄС не передбачає самостійні повноваження Європейської Комісії на ухвалення рішень у всіх перерахованих нижче сферах, крім:

а) управління коштами різноманітних фондів;

б) виконання бюджету Співтовариства;

в) оподаткування;

г) надання дозволу на отримання різних видів допомоги з бюджету ЄС.

12. *За правильністю дотримання європейського права з боку осіб, країн-членів та органів Співтовариства, на які воно поширюється, має стежити:*

- а) Європейський Суд;
- б) Рада ЄС;
- в) Європарламент;
- г) Європейська Комісія.

13. *Європейський Парламент був вперше:*

- а) визнаний урядами країн-членів ЄС в 1997 р.;
- б) обраний громадянами країн-членів ЄС у 1979 р. шляхом прямих виборів;
- в) сформований у 1979 р. шляхом делегування відповідного числа членів від національних парламентів країн-членів;
- г) обраний громадянами Європи у 1997 р. за партійною належністю.

14. *Яке з наведених нижче тверджень щодо Європейського Суду є вірним:*

- а) судді та генеральні адвокати обираються Комісією та затверджуються Європарламентом терміном на 5 років;
- б) засідання суду є закритим;
- в) судді призначаються урядами країн-членів ЄС терміном на 6 років;
- г) робочою мовою Суду є англійська, але скарги можуть подаватися усіма мовами, якими розмовляють в ЄС;
- д) рішення Європейського Суду є обов'язковим для всіх країн-членів ЄС.

15. *Резиденцію Європейського Парламенту є місто:*

- а) Брюссель;
- б) Люксембург;
- в) Страсбург;
- г) Франкфурт-на-Майні.

16. *Яке з наведених тверджень щодо правових актів ЄС є вірним:*

- а) рішення є обов'язковим до виконання у всіх його частинах для того, хто в ньому названий;
- б) регламент (постанова) є обов'язковою для виконання на території кожної країни-члена, але країни-члени мають право застосовувати положення постанови не у повному обсязі.
- в) директива є обов'язковим документом лише для країн-членів, яким вона адресована, тому не вимагається її імплементація в систему національного права;

г) рішення Ради чи Комісії є обов'язковими до виконання для кожної країни-члена.

17. Директиви набувають сили документа прямої дії, як правило, лише:

а) з моменту їх ратифікації національними парламентами країн-членів;

б) з моменту їх публікації в офіційному віснику ЄС;

в) тоді, коли завершується встановлений термін для їх реалізації;

г) з моменту прийняття директиви Радою ЄС;

18. Тісніша співпраця (механізм посиленої співпраці):

а) використовується лише як екстремальний засіб;

б) означає, що країни, які не брали участі у тіснішій співпраці, можуть не дотримуватися рішень, прийнятих у її рамках;

в) можлива, якщо вона поширюється на інтереси всіх країн членів;

г) не повинна втручатися до ексклюзивних сфер діяльності Співтовариства;

д) всі наведені відповіді є вірними;

е) лише відповідь г) є правильною;

ж) відповіді а) і г) є правильними.

19. З яких причин Європейський союз обрав нові напрями інноваційної політики:

а) проблеми в зв'язку з розширенням Євросоюзу;

б) вимоги громадян країн-членів підвищити рівень соціального захисту;

в) відсутність серйозного прогресу в інноваційному розвитку;

г) відповіді а) і в) є вірними;

д) жодна з відповідей не вірна.

20. Документ «Інноваційна політика: сучасні підходи в контексті Лісабонської стратегії»:

а) наводить пріоритети інноваційної політики, які рекомендуються до виконання всіма країнами;

б) містить вимоги щодо здійснення активнішої інноваційної політики;

в) пропонує здійснювати інноваційні заходи лише в Португалії та Іспанії.

21. Що можна віднести до загальних аспектів програм стимулювання інноваційної діяльності:

а) надання безвідсоткових позик підприємствам, що запроваджують нововведення;

б) використання нового механізму прогнозування та виробки пріоритетів «Передбачення» («Foresight») для формування національної інноваційної стратегії;

в) утворення нових адміністративних структур, які засновані на системному характері інновацій;

г) використання нового механізму аналізу та моделювання ситуації «Бачення зсередини» («Insight») для формування інноваційної стратегії кожного підприємства;

д) визнання на урядовому рівні інновацій.

22. Оцініть вірність відповідей:

а) Велике значення для координації національних інноваційних політик мають заходи ЄС із збирання, аналізу, оцінки та розповсюдження інформації про стан інноваційної діяльності в країнах-членах.

б) Інобарометр (the Inobarometer) – це програма досліджень глобальних змін в природному середовищі та способів запобігання природним катастрофам;

в) Європейський інноваційний таблоїд щотижня оприлюднює дані про стан науки, техніки, інноваційної поведінки компаній та інноваційного середовища;

г) тренди інновацій в Європі (the Trend Chart on Innovation in Europe) займаються розповсюдженням успішних прикладів інноваційної політики;

23. Концепція ERA:

а) передбачає створення загальноєвропейської мережі радіостанцій;

б) програма Франції щодо запуску нового покоління супутників;

в) передбачає створення єдиного Європейського дослідницького простору;

г) програма з підтримки досліджень в галузі нанотехнологій.

24. «Нова» стратегія щодо здійснення правового зближення в межах внутрішнього ринку:

а) здійснюється в рамках концепції «суворої гармонізації», яка передбачає встановлення (шляхом одноставно прийнятих «вертикальних директив») для окремих видів продуктів найдетальніших європейських стандартів;

б) передбачає уніфікацію всіх національних законодавств у рамках ЄС;

в) базується на двох взаємодоповнюючих компонентах: принципі взаємного визнання та «новому підході» до технічної гармонізації, розробки стандартів і норм;

г) застосовується лише до фіскальних положень, положень про вільне пересування осіб, а також до положень про основні права й інтереси найманих працівників.

25. Яке з наведених нижче тверджень щодо «Нового підходу» до технічної гармонізації та розробки стандартів і норм не є вірними:

а) основними принципами «нового підходу» є цілеспрямований характер гармонізації, взаємне визнання та взаємне інформування;

б) особливістю «нового підходу» є горизонтальна гармонізація, що охоплює всі продукти певного виду. Фактично йдеться про своєрідну «дерегуляцію» процесів стандартизації;

в) це типовий приклад так званої «вертикальної гармонізації», яка передбачає визначення стандартів і норм по кожному із видів продукції до найдрібніших технічних деталей;

г) суть «нового підходу» полягає у затвердженні лише найсуттєвіших вимог, положень щодо забезпечення технічної та експлуатаційної безпеки, яким має відповідати товар.

26. Принцип взаємного інформування країн-членів ЄС про нові технічні правила та норми:

а) не діє в межах ЄС;

б) діє в випадках, коли загальна гармонізація в рамках ЄС відсутня, і не існує єдиних європейських норм;

в) передбачає необхідність узгоджувати ці нові, нещодавно ухвалені національні норми та стандарти з Європейським Парламентом;

г) діє в усіх випадках.

27. Сільськогосподарська політика:

а) є прерогативою діяльності національних урядів;

б) відносяться до договірних складових першої колони;

в) регулюються Заключним актом Амстердамського договору;

г) відносяться до договірних складових першої та третьої колон відповідно.

28. Оцініть вірність наведених нижче тверджень:

а) Біла книга про завершення побудови внутрішнього ринку містить детальний графік завершення побудови внутрішнього ринку ЄС до кінця 1992 р.;

б) Біла книга – це загальний документ щодо намірів країн-членів і не містить конкретних заходів щодо реалізації програми побудови внутрішнього ринку;

в) Біла книга була представлена Європейською Комісією у червні 1985 р.

г) Єдиний Європейський акт був ухвалений на основі Білої книги і набув чинності в червні 1997 р.

- д) програма завершення побудови спільного внутрішнього ринку не є обов'язковою для виконання правовим документом;
- е) процес втілення усього пакету заходів Білої книги передбачає реформування процедур законодавчої діяльності;
- ж) більшість правових актів, пов'язаних з побудовою внутрішнього ринку, повинна ухвалюватись Радою ЄС одностайно;
- з) із 282 заходів, запропонованих Комісією в Білій книзі, було введено в дію 275.

29. *Європейська модель сільського господарства ґрунтується на конкурентному, багатofункціональному та стабільному сільському господарстві:* Так / Ні.

30. *Продукція рослинництва й тваринництва перебуває у межах встановлених людиною кордонів, а продукція рибальства перебуває поза межами економічних зон держав-членів:* Так / Ні.

Тема 3. Економіко-правові основи ведення європейського бізнесу

Анотація

Європейське право. Правові основи ведення європейського бізнесу. Регулювання діяльності великого бізнесу в ЄС. Способи і механізми державної підтримки малого та середнього бізнесу в Європі.

Система європейських корпоративних норм. Європейська компанія, європейська приватна компанія. Європейська мережа підтримки підприємництва. Європейська мережа співробітництва бізнесу. Конфедерація європейського бізнесу.

Навчальні завдання:

- дослідити правові основи ведення європейського бізнесу;
- навести способи і механізми державної підтримки великого, малого та середнього бізнесу в Європі;
- охарактеризувати систему європейських корпоративних норм;
- надати визначення європейській компанії, європейській приватній компанії;
- охарактеризувати діяльність Європейської мережі підтримки підприємництва, Європейської мережі співробітництва бізнесу; Конфедерації європейського бізнесу.

Форми контролю:

- 1) розбір конкретних ситуацій;
- 2) тестування;

- 3) усне чи письмове опитування;
- 4) схематичне зображення матеріалу.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Скласти опорний конспект лекцій за темою згідно структури:

1. Європейське право. Правові основи ведення європейського бізнесу.
2. Регулювання діяльності великого бізнесу в ЄС.
3. Способи і механізми державної підтримки малого та середнього бізнесу в Європі.
4. Система європейських корпоративних норм.
5. Європейська компанія, європейська приватна компанія.
6. Європейська мережа підтримки підприємництва.
7. Європейська мережа співробітництва бізнесу.
8. Конфедерація європейського бізнесу.

2. Підготувати відповіді на контрольні питання:

1. Надайте визначення поняття «Європейське право».
2. Які правові основи ведення європейського бізнесу?
3. Яким чином здійснюється регулювання діяльності великого бізнесу в ЄС.
4. Які способи і механізми державної підтримки малого та середнього бізнесу в Європі?
5. В чому полягає система європейських корпоративних норм.
6. Надайте визначення поняття «Європейська компанія».
7. Надайте визначення поняття «Європейська приватна компанія».
8. Які напрями функціонування Європейської мережі підтримки підприємництва»?
9. Яким чином працює Європейська мережа співробітництва бізнесу?
10. Які функції Конфедерації європейського бізнесу?

3. Зробити огляд періодичної літератури за темами:

- «Політика ЄС щодо малих і середніх підприємств (МСП)».
- «Завдання загальноєвропейських програм ЕСПРИТ, ЄВРІКА, РАСЕ».
- «Порівняння західноєвропейської, американської та японської моделей інноваційного процесу».
- «Досвід впровадження кластерних стратегій».

- «Діяльність організацій: «Міжнародна асоціація сприяння співробітництву з вченими з нових незалежних держав колишнього Радянського Союзу (INTAS)», «Міжнародний науково-технічний центр у Москві (МНТЦ)», «Український науково-технічний центр у Києві (УНТЦ)».

4. Обрати правильну відповідь

1. Спільна політика з питань безпеки та зовнішніх відносин:

- а) була започаткована Амстердамським договором, і є назвою другою колони у моделі структурної побудови ЄС;
- б) має сприяти «поетапному створенню простору свободи, безпеки і права» ЄС;
- в) регулюється виключно Європейським Співтовариством;
- г) ґрунтується на Європейському політичному співробітництві, яке існує з початку 70-х рр. ХХ ст.

2. Хто веде переговори про міжнародні торговельні угоди від імені ЄС?

- а) Рада ЄС;
- б) Європейський Парламент;
- в) Європейська Комісія;
- г) Торгово-промислова палата Співтовариства.

3. Яке з наведених нижче тверджень щодо масштабів сучасного ринку ЄС не є вірним:

- а) частка ЄС у світовому експорті складає близько 1/5, що майже вдвічі перевищує частку експорту Японії;
- б) ЄС є найбільшим за обсягом ринком серед економічно розвинених країн;
- в) частка товарообміну між країнами ЄС в загальному обсязі торгівлі перевищує 60 відсотків;
- г) ЄС є найбільшим в світі імпортером промислової продукції.

4. Проведення Спільної торгової політики (СТП) передбачає, крім:

- а) поступове усунення всіх митних зборів та кількісних обмежень у торгівлі між країнами-членами ЄС;
- б) запровадження спільних ставок митних тарифів у зовнішній торгівлі з третіми країнами;
- в) відмова від принципів та вимог ГАТТ/СОТ;
- г) проведення спільної експортної політики.

5. Що не є наслідками орієнтації на правила, які діють в країні призначення товару:

- а) збереження рівних конкурентних умов;
- б) комплексність процедур контролю;

в) податкові надходження потрапляють до країни походження товару;

г) збереження податкових бар'єрів.

6. *Зараз в межах спільного ринку ЄС:*

а) діє єдина система (єдина ставка та процедура стягнення) ПДВ;

б) при експорті з однієї країни-члена до іншої товари обкладаються податком на додану вартість за ставками, що діють в країні-імпортері. Податок стягується там, де товар споживається;

в) при експорті товарів з однієї країни-члена до іншої ПДВ взагалі не стягується;

г) ПДВ стягується на митному кордоні.

7. *Створення спільного європейського ринку було зумовлене всім перерахованим нижче, крім:*

а) прагнення до забезпечення стабільного мирного устрою в Європі;

б) підвищення економічної ефективності;

в) бажання створити нову наддержаву;

г) прагнення забезпечення безпеки малих країн;

8. *Зовнішні відносини Європейського Союзу тісно пов'язані торговельною політикою та політикою Спільноти щодо допомоги з розвитку і є прообразом реальної спільної зовнішньої політики:* Так / Ні.

9. *В основу нової стратегії Спільноти щодо країн Азії покладено ідеї партнерства з розвитку і політичного діалогу:* Так / Ні.

10. *Європейської політики сусідства передбачає поглиблення відносин у таких сферах, як політичний діалог і торгівля, заходи підготовки партнерів до більшої частки у внутрішньому ринку, тісну співпрацю у сфері правосуддя та внутрішніх справ:* Так / Ні.

Змістовний модуль 2

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО БІЗНЕСУ

Тема 4. Специфіка підприємництва у перспективних секторах європейської економіки

Анотація

Специфіка ведення європейського бізнесу в металургійній промисловості. Особливості європейського бізнесу у нафтогазовій сфері. Форми ведення сільськогосподарського (аграрного) бізнесу в країнах Європи. Специфіка європейського бізнесу в сфері торгівлі.

Європейський банківський бізнес. Транснаціональні компанії як основні клієнти міжнародних банків. Взаємодія транснаціональних банківських та промислових капіталів. Форми організаційно-господарської взаємодії міжкорпоративних об'єднань.

Страховий бізнес в Європі. Банківські ризики. Європейський ринок страхових послуг. Інтернаціоналізація страхового бізнесу.

Навчальні завдання:

- охарактеризувати специфіку ведення європейського бізнесу в промисловості;
- навести форми ведення сільськогосподарського (аграрного) бізнесу в країнах Європи;
- визначити специфіку європейського бізнесу в сфері торгівлі;
- охарактеризувати європейський банківський бізнес;
- надати характеристику транснаціональних компаній як основних клієнтів міжнародних банків;
- визначити напрями взаємодії транснаціональних банківських та промислових капіталів;
- розглянути форми організаційно-господарської взаємодії міжкорпоративних об'єднань в Європі;
- охарактеризувати страховий бізнес в Європі;
- визначити банківські ризики та їхній вплив на європейський ринок страхових послуг;
- обґрунтувати доцільність інтернаціоналізації страхового бізнесу в країнах Європи.

Форми контролю:

- 1) розбір конкретних ситуацій;
- 2) тестування;
- 3) усне чи письмове опитування;

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Скласти опорний конспект лекцій за темою згідно структури:

1. Специфіка ведення європейського бізнесу в промисловості.
2. Форми ведення сільськогосподарського (аграрного) бізнесу в країнах Європи.
3. Специфіка європейського бізнесу в сфері торгівлі.
4. Європейський банківський бізнес.
5. Транснаціональні компанії як основні клієнти міжнародних банків.
6. Взаємодія транснаціональних банківських та промислових капіталів.
7. Форми організаційно-господарської взаємодії міжкорпоративних об'єднань.
8. Страховий бізнес в Європі.
9. Банківські ризики. Європейський ринок страхових послуг.
10. Інтернаціоналізація страхового бізнесу.

2. Підготувати відповіді на контрольні питання:

1. У чому полягає специфіка ведення європейського бізнесу в промисловості?
2. Які форми ведення сільськогосподарського (аграрного) бізнесу в країнах Європи?
3. Яка специфіка ведення європейського бізнесу в сфері торгівлі?
4. Надайте характеристику транснаціональних компаній як основних клієнтів міжнародних банків.
5. Які існують напрями взаємодії транснаціональних банківських та промислових капіталів?
6. Які форми організаційно-господарської взаємодії міжкорпоративних об'єднань в Європі?
7. Яким чином банківські ризики впливають на європейський ринок страхових послуг?

3. Зробити огляд періодичної літератури за темами:

- «Проблеми, що є наслідком реалізації концепції створення спільного внутрішнього ринку».
- «Недоліки та переваги запровадження спільного внутрішнього ринку для: населення; підприємств / бізнесу; економіки в цілому; органів влади / органів управління».
- «Основні етапи розвитку спільної політики ЄС із захисту прав

споживачів».

- «Можливі наслідки розширення ЄС для окремих секторів економіки України».

4. Обрати правильну відповідь

1. Положення про необхідність здійснення комплексної регіональної політики, спрямованої на зменшення диспропорцій у розвитку окремих регіонів, вперше з'явилися в:

- а) Тексті договору про заснування ЄС;
- б) Маастрихтському договорі 1992 р.;
- в) Єдиному Європейському Акті 1987 р.;
- г) Спеціальному розділі «Економічне та соціальне згуртування» Амстердамського договору.

2. Яке з наведених нижче тверджень щодо реформування структурної політики ЄС не відповідає дійсності:

а) Грунтовне реформування структурної політики відбулося з прийняттям на берлінській зустрічі голів держав та урядів «Agenda 2000» (Порядку денного 2000);

б) Реформи в цілому розширили сфери діяльності та спектр завдань Союзу в цій галузі;

в) Реструктуризацію Фондів (а також створення інших спеціальних заходів поза межами Фондів) можливо проводити шляхом ухвалення одностайного рішення з цього питання Радою;

г) Реформи мали на меті збереження стабільності системи після розширення ЄС та вступу до нього нових країн Східної та Центральної Європи.

3. Індикаторами диспропорцій, а також критеріями надання фінансової допомоги в рамках регіональної політики Співтовариства слугують:

а) Індекси інфляції та росту ВВП;

б) Показники тривалості життя та рівня безробіття;

в) Доходи бюджету країни чи регіону на душу населення;

г) Розмір валового внутрішнього продукту на душу населення, а також рівень безробіття у кожному регіоні.

4. Що з наведеного нижче не входить до цілей нової структурної політики ЄС:

а) здійснення заходів у сфері зайнятості жінок для протидії їх хронічному безробіттю;

б) підтримка переорієнтації регіонів з структурними проблемами розвитку;

в) модернізація політики в галузі освіти, професійно-технічної підготовки та зайнятості;

г) сприяння розвитку та реструктуризації регіонів із відставанням у розвитку.

5. *Дієвим інструментом здійснення європейської політики на ринку праці є:*

а) Програми Європейського інвестиційного банку (ЄІБ);

б) Європейський соціальний фонд (ЄСФ);

в) Європейський фонд регіонального розвитку (ЄФРР);

г) надходження від податку на фонд заробітної плати країн-членів до загального бюджету ЄС;

6. *Співтовариство здійснює фінансову підтримку розвитку периферійних регіонів усіма перерахованими нижче шляхами, крім:*

а) інвестиції у виробництво, що сприяють створенню робочих місць;

б) підтримки місцевих ініціатив, спрямованих на розвиток територій, сприяння діяльності малих і середніх підприємств;

в) інфраструктурних інвестицій;

г) надання субсидій та пільгових позичок великим державним підприємствам.

7. *Програма Співтовариства LEADER:*

а) є структурним фондом подолання будь-яких проявів дискримінації на ринку робочої сили ЄС;

б) це спеціальна програма розвитку сільських територій, яка фінансується поза рамками структурних фондів;

в) є структурним фондом економічного та соціального відродження міст і околиць, що потерпають від кризи, шляхом підтримки діяльності місцевих ініціативних груп;

г) це один з проєктів технічної допомоги країнам-кандидатам через підтримку молодих ініціативних керівників малого та середнього бізнесу.

8. *Найбільшим за обсягом фінансування проєктом Співтовариства є:*

а) Програма розвитку прикордонних регіонів (INTERREG);

б) Проєкт відродження міст – URBAN;

в) Пілотні проєкти ЄС;

г) Проєкт адаптації малих та середніх підприємств до потреб європейського внутрішнього ринку (МСП).

9. *Оцініть правильність наступних тверджень:*

а) Розмежування регіонів ЄС відбувається на основі адміністративних кордонів;

б) Основою для визначення регіонів є перепис населення відповідних країн;

- в) NUTS – це статистична номенклатура територіальних одиниць;
- г) NUTS 1, NUTS 2, NUTS 3 відповідає трьом рівням добробуту регіону. NUTS 1 – регіон з найвищими доходами і рівнем зайнятості; NUTS 2 – відсталі регіони, що потребують фінансової підтримки;
- д) здійснення заходів у рамках регіональної політики покладено на адміністративно-територіальні одиниці зі статусом правосуб'єктності (національних і регіональних юридичних осіб);
- е) у межах кожного рівня NUTS площа регіонів і кількість населення приблизно однакові.

Тема 5. Електронна комерція в європейському бізнесі

Анотація

Електронна комерція: сутність, переваги і недоліки. Основні моделі електронної комерції та особливості їх реалізації.

Ініціатива «Електронна Європа – інформаційне суспільство для всіх». Використання електронної комерції в різних сегментах економіки і європейського бізнесу: поточний стан і перспективи.

Навчальні завдання:

- визначити сутність, переваги і недоліки електронної комерції;
- навести основні моделі електронної комерції та особливості їх реалізації;
- розглянути ініціативу «Електронна Європа – інформаційне суспільство для всіх»;
- охарактеризувати поточний стан і перспективи використання електронної комерції в різних сегментах економіки і європейського бізнесу.

Форми контролю:

- 1) розбір конкретних ситуацій;
- 2) тестування;
- 3) усне чи письмове опитування;
- 4) схематичне зображення матеріалу.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Скласти опорний конспект лекцій за темою згідно структури:

1. Електронна комерція: сутність, переваги і недоліки.
2. Основні моделі електронної комерції та особливості їх реалізації.

3. Ініціатива «Електронна Європа – інформаційне суспільство для всіх».

4. Використання електронної комерції в різних сегментах економіки і європейського бізнесу: поточний стан і перспективи.

2. Підготувати відповіді на контрольні питання:

1. У чому полягають переваги і недоліки електронної комерції?

2. У чому особливості реалізації моделей електронної комерції?

3. Які перспективи використання електронної комерції в різних сегментах економіки і європейського бізнесу?

3. **Самостійне вивчення** наступних питань: Програма з інформування споживачів ЄС; маркування продукції, як одним із важливих методів досягнення більшої споживчої прозорості й забезпечення врівноваженої роботи на внутрішньому ринку ЄС.

Тема 6. Культура європейського бізнесу

Анотація

Поняття ділової культури і значення крос-культурних відмінностей у європейському бізнесі. Професійна культура бізнесової діяльності. Етика в європейському бізнесі: рівні аналізу для підприємницьких рішень. Основні ознаки успішної ділової поведінки.

Особливості протоколу країн Європи, яких дотримуються ділові партнери у міжнародному спілкуванні. Основні традиції та особливості культури бізнесу країн Європи.

Навчальні завдання:

- надати поняття ділової культури;
- визначити роль крос-культурних відмінностей у європейському бізнесі;
- охарактеризувати професійну культуру бізнесової діяльності;
- дослідити використання етики в європейському бізнесі для прийняття підприємницьких рішень;
- навести основні ознаки успішної ділової поведінки;
- розглянути особливості протоколу країн Європи, яких дотримуються ділові партнери у міжнародному спілкуванні;
- навести основні традиції та особливості культури бізнесу країн Європи.

Форми контролю:

- 1) розбір конкретних ситуацій;
- 2) тестування;
- 3) усне чи письмове опитування;
- 4) схематичне зображення матеріалу.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

1. Скласти опорний конспект лекцій за темою згідно структури:

1. Поняття ділової культури і значення крос-культурних відмінностей у європейському бізнесі.
2. Професійна культура бізнесової діяльності.
3. Етика в європейському бізнесі: рівні аналізу для підприємницьких рішень.
4. Основні ознаки успішної ділової поведінки.
5. Особливості протоколу країн Європи, яких дотримуються ділові партнери у міжнародному спілкуванні.
6. Основні традиції та особливості культури бізнесу країн Європи.

2. Підготувати відповіді на контрольні питання:

1. Надайте визначення «ділової культури».
2. Визначте роль крос-культурних відмінностей у європейському бізнесі.
3. Охарактеризуйте професійну культуру бізнесової діяльності.
4. Яким чином використовується етика в європейському бізнесі в процесі прийняття підприємницьких рішень?
5. Які основні ознаки успішної ділової поведінки?
6. Які особливості протоколу країн Європи, що їх дотримуються ділові партнери у міжнародному спілкуванні?
7. Наведіть основні традиції та особливості культури бізнесу країн Європи.
8. Чи можна вважати ЄС лише зняряддям втілення національних інтересів окремих країн?
9. Яких заходів необхідно вжити для мінімізації можливих негативних наслідків і максимального використання позитивних моментів розширення ЄС?
10. Оцініть можливі наслідки розширення ЄС для окремих секторів економіки країн-членів ЄС.

3. Зробити огляд періодичної літератури за темами:

- «Групування цілей структурної політики ЄС за ступенем їх важливості (пріоритетності)».
- «Характеристика якісних зрушень, які відбуваються в сучасному західному суспільстві та їхнього впливу на соціальну політику ЄС».
- «Заходи, що застосовує ЄС на боротьба з дискримінацією у сфері зайнятості».
- «Регіональні диспропорції в ЄС».
- «Можливі напрями розвитку екологічної політики ЄС (транскордонне забруднення навколишнього середовища, виникнення торгових перешкод, пов'язаних із запровадженням екологічних стандартів) з урахуванням мети Європейського Співтовариства – створення спільного ринку».

4. Обрати правильну відповідь

1. Міграція робочої сили – це:

- а) виїзд працездатного населення з даної країни за її кордони;
- б) в'їзд працездатного населення із певну країну з інших країн;
- в) повернення емігрантів на батьківщину на постійне проживання;
- г) переміщення працездатного населення через кордони певних національних економік зі зміною місця постійного проживання або періодичним поверненням до нього.

2. Міжнародний ринок трудових ресурсів охоплює:

- а) національні ринки робочої сили;
- б) національні ринки робочої сили та взаємозв'язки між ними;
- в) національні й регіональні ринки робочої сили;
- г) національні й регіональні ринки робочої сили та взаємозв'язки між ними.

3. Домінуючу частку сучасних міграційних потоків становлять:

- а) робітники;
- б) підприємці;
- в) службовці;
- г) менеджери середньої ланки управління;
- д) менеджери вищої ланки управління.

4. Якщо необхідною умовою імміграції є отримання статусу біженця, то це:

- а) сімейна міграція;
- б) економічна міграція;
- в) гуманітарна міграція;
- г) немає вірної відповіді.

5. Який з наведених наслідків міграції робочої сили є позитивним для окремої фірми?

- а) розширення місткості внутрішнього ринку;
- б) омолодження нації;
- в) економія на коштах на освіту та перекваліфікацію робочої сили;
- г) оплата іноземної робочої сили за порівняно меншими ставками, зменшення витрат на виробництво продукції;
- д) спрощення структурних зрушень в економіці.

6. Визначте непрямий інструмент еміграційної політики держави:

- а) кваліфікаційні вимоги до суб'єктів трудової міграції;
- б) митна політика, що передбачає пільги для реемігрантів;
- в) лімітування видачі закордонних паспортів;
- г) заборона на виїзд певних категорій працівників;
- д) встановлення термінів обов'язкової роботи в країні після отримання освіти на державні кошти.

7. Визначте прямий інструмент еміграційної політики держави:

- а) надання пільг за валютними вкладками;
- б) митна політика, що передбачає пільги для реемігрантів;
- в) заборона на виїзд певних категорій працівників;
- г) валютна та банківська політика, орієнтована на заохочення валютних переказів з-за кордону.

8. Громадянин Сидорчук, який залишив кордони України та отримав дозвіл на постійне місце проживання у Франції, вважається:

- а) у Франції – емігрантом, а в Україні – іммігрантом;
- б) у Франції – іммігрантом, а в Україні – емігрантом;
- в) туристом;
- г) екскурсантом.

9. Політика зайнятості:

- а) є прерогативою діяльності національних урядів;
- б) відносяться до договірних складових першої колони;
- в) регулюються Заключним актом Амстердамського договору;
- г) відносяться до договірних складових першої та третьої колон відповідно.

10. Вільне пересування осіб та найманих працівників передбачає все з наведеного нижче, крім:

- а) скасування будь-якої дискримінації найманих працівників країн-членів ЄС;
- б) можливість французького токаря працювати у Німеччині чи іншій країні ЄС без необхідності мати при собі дозвіл на роботу;
- в) вільний рух членів сімей найманих працівників;
- г) можливість німецького офіцера служити у французькій армії.

11. Вільне переміщення людей як одна зі складових «чотирьох свобод» ЄС припускає:

- а) свободу пересування найманих працівників;*
- б) свободу пересування непрацюючих осіб;*
- в) право компаній, осіб, які працюють на договірній основі, і підприємців на установу підприємств;*
- г) усі відповіді вірні.*

12. Інститут громадянства Європейського Союзу передбачає, що кожна особа, що має громадянство однієї з держав-членів, автоматично стає громадянином Союзу: Так / Ні.

13. Шенгенська угода про скасування прикордонного контролю (1990 р.) передбачає посилення контролю на зовнішніх кордонах та співпрацю відповідних установ: Так / Ні.

14. Спільна політика щодо захисту прав споживачів товарів і послуг передбачає, що в рамках спільного ринку у споживачів має бути такий самий рівень захисту, як і на внутрішньому ринку: Так / Ні.

15. Політика Спільноти щодо безпеки харчових продуктів базується на принципі попередження, який ґрунтується на оцінюванні та врегулюванні ризику, а також на інформуванні про нього громадськості: Так / Ні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Международный бизнес. Теория и практика: учебник / под ред. А.И. Погорлецкого, С.Ф. Сутырина. – М.: Издательство Юрайт, 2014. – 733с.
2. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О.Б. Чернеги. – Львів: «Магнолія 2006». – 2012. – 383 с.
3. Європейський Союз: історія і засади функціонування: навч. посіб. / В.В. Копійка, Т.І. Шинкаренко; за ред. Л.В. Губерського. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 759 с.
4. Європейська інтеграція: Навч. посібник / Я.Й. Малик, О.І. Береза. – Київ: Знання, 2011. – 422 с.
5. Андросова Т.В. Європейська інтеграція: навч.-метод. посібник / Т.В. Андросова, А.В. Янчев, В.О. Козуб. – Х.: ХДУХТ, 2012. – 202 с.
6. Евроатлантическое пространство безопасности: монография / Под ред. А.А. Дынкина, И.С. Иванова. – М., ЛЕНАНД, 2011. – 480 с.
7. Европейский Союз и региональные конфликты: Монография / Отв. ред. Н.К. Арбатова, А.М. Кокеев. – М., ИМЭМО РАН, 2011. – 143с.
8. Зеленев Л.А., Владимиров А.А., Степанов Е.И. Современная глобализация: Состояние и перспективы: монография. – М., 2010. – 304 с.
9. Мантусов В.Б. Международная экономическая интеграция в современных мирохозяйственных отношениях: Для студентов и аспирантов ВУЗов. – М.: Издательство: Юнити, 2011.
10. Регіональна політика Європейського Союзу: Навч. посіб. / Г.О. Шамборовський. - К.: Знання, 2011. - 187 с.
11. Трофимова О.Е. Эволюция средиземноморской политики Евросоюза: путь от сотрудничества к интеграции: монография. – М., ИМЭМО РАН, 2011. – 122 с.
12. Україна в Європі і світі: Навч. посіб. / Володимир Галик; [відп. за випуск Л.В. Тимошенко]. - К.: Знання, 2013. - 364 с.
13. План стратегії ЄС [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <www.delukr.cec.eu.int>.
14. Регіональна політика Європейського Союзу: історія і сучасність / Сайт ГО «Фонд «Європа ХХІ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <www.europehxi.kiev.ua/ukrainian/program/zmi/book3 /036.html>.
15. Статистична служба Європейської комісії (Євростат) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <www.europa.eu.int>

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Змістовний модуль 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО БІЗНЕСУ	5
Тема 1. Загальна характеристика європейського бізнесу	5
Тема 2. Інституціональне забезпечення європейського бізнесу в різних секторах економіки	8
Тема 3. Економіко-правові основи ведення європейського бізнесу	18
Змістовний модуль 2	
ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО БІЗНЕСУ	22
Тема 4. Специфіка підприємництва у перспективних секторах європейської економіки	22
Тема 5. Електронна комерція в європейському бізнесі	26
Тема 6. Культура європейського бізнесу	27
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	32

Навчальне видання

САВИЦЬКА Наталія Леонідівна
КОЗУБ Вікторія Олександрівна
ПЕЧЕНКА Оксана Іванівна

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БІЗНЕС

Методичні рекомендації і завдання з організації самостійної та індивідуальної роботи студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 8.03050301 «Міжнародна економіка»

В авторській редакції

Підписано до друку 30.11.2015 р.
Формат 60x84^{1/16}. Папір офсетний. Друк ксерографічний. Ум. друк. арк. 1,0. Обл.-вид. арк. 8,1
Наклад 50 прим. Поз. 262.

Надруковано ТОВ «Видавництво «Форт»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців ДК №333 від 09.02.2001р.
61023, м. Харків, а/с 10325